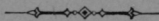

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 14.

V Ljubljani, 15. julija 1878.

Tečaj XVIII.

Slovenski vojak.

(Za deklamovanje.)

1.

Bog te živi,
Ljubeznjivi
Dom očetov, mili kraj,
Dragotina
Mi edina,
Meni ti si zemski raj!

2.

Dneve mlade,
Poln nade
Tu preživel sem vesel;
Dom premili,
Tebe v sili
Serčno serčno bi objel!

3.

Mora biti,
Zapustiti
Zdaj te morem srečni dom!
Ako bode
Brez nezgode,
Še te srečen vidil bom.

4.

V vojake,
Nas junake
Kliče cesar domu v bran.
Pod zastavo,
Domu v slavo
Idemo vsak svojo stran.

5.

Za cesarja
Rad se vdarja
Sin slovenski ves goreč,
Za pravico
In resnico
Rad potegne britki meč.

6.

Borba mine,
Domovine
Sin domov se vrača spet.
Iz daljave
Že pozdrave
On pošilja domu vnet.

Ivan Zarnik.

Učilni poskus iz nauka o merstvu.

(Ogledovanje geometrijskih teles kot pripravljavanje na geometrijski poduk.)

Tretji dan.

(Za ponavljanje naj se porabijo vsa pismena vprašanja od prvega in drugega dne).

Koliko robov ima kocka? —

Zaznamovajte robove natanko po njih legi!

(Učitelj naj učence napeljuje, da se po razlaganju naslednje tri skupine pokažejo):

I. Desni zgornji in zdonjni; levi zgornji in zdonjni rob.

II. Spodnji zgornji in zdonjni; zadnji zgornji in zdonni rob.

III. Sprednji desni in levi; zadnji desni in levi rob.

Kakošno mér imajo robovi prve skupine? —

Kakošne so te čerte? —

Kaj veste povedati gledé namere robov druge in tretje skupine? —

Kako mér ima sprednji zgornji rob? —

Ta rob obderži tako mér v vsih svojih delih, je toraj ravna čerta.

Kaj se more reči tudi od drugih robovih čert?

Pokaži, kje se čerte robov mejé!

Meje čert imenujemo piko. Pika nima razprostrjenja.

S koliko pikami je omejena ta-le čerta (kazaje kako določno čerto)? —

Čerta se pričinja pri enej teh pik, zato pa pravimo taki piki začetnica ali tudi izhodišče.

Drugo piko, s katero se čerta končava, imenujemo pa končnico.

Obedvi skup se tudi imenujete končnici.

J. pokaži končnici od te-le čerte! —

Ker ste končnici od te-le čerte nam znani, zato imenujemo tako čerto: omejeno čerto.

Ktero čerto zovemo toraj neomejeno? —

Kake čerte so vsi robovi na kocki? Zakaj?

Kako namér ima izhodišče in končnica te čerte? —

Kaj je bilo določenega tudi z drugimi pikami te čerte? —

Kje je izhodišče in končnica te čerte gledé na druge čerte? (spredaj, zgoraj).

Kaj značijo končnice čerte še od nje? —

Kako ali s čim se mér in lega ravne čerte določi? —

Kako ležé, ali v kateri meri so druge pike ravne čerte, ako so končnice v navpični nameri? —

Kaka ne more biti čerta, ako je nekoliko pik v drugi nameri?

Koliko ravnih čert je toraj le mogoče med dvema pikama? —

Naloge za pismeno izdelovanje: 1. Naštej robove po njih legah? —
2. Kteri od njih so vodoravni, navpični in vštricni? — Ktera čerta je ravna

čerta? — 4. Ktera je omejena čerta? — 5. Ktera je neomejena? — 6. Kaj določijo končnice ravne čerte od nje?*

Četerti dan.

Ktere plošnjadi se zadevljete, kadar se naredi rob?

Koliko robov (kazaje na kot) se tukaj stika? —

Kje se oni stikajo ali združijo? —

Zapomnite: Kadar se trije robovi v enej piki združijo, naredé one ogel.

Koliko oglov ima kocka? —

Kaj dobimo, ako merimo narazje končnic? —

Kakšne so toraj vse čerte robov? —

Enako dolge.

Koliko robovih čert se pri oglu stika? —

Kadar se združite ali stikate le dve robovni čerti, naredi se kot.

Koliko kotov je na eni plošnjadi kocke? —

Koliko kotov je na vsej kocki? —

Čerte, ktere narejajo kot, imenujejo se kraki. Navpičnik pa zovemo piko, v kateri se dve čerti združite ali zadenete.

Koliko strani ima ena plošnjač kocke? —

S štirimi stranmi so plošnjadi kocke na vse strani omejene. Na vse strani omejeno plošnjač ali ravan zovemo podobo ali lik.

Kaj so toraj vse plošnjadi kocke? —

Koliko strani ima podoba? —

Podoba, omejeno od štirih strani, imenujemo čveterobok ali čveterostenek.

Kakošne podobe narejajo toraj ravani kocke? —

Kakšne so strani čveteroboka gledé njih dolgosti? —

Čveterobok s štirimi enakimi stranmi, imenuje se enakostran čveterobok.

Kakšno mér imate pa te dve čerti, ktere ta kot (kazaje na kot) narejate? —

Kadar se vodoravna z navpično čerto zadene, nastane kot, kteremu pravimo pravi kot.

Kakošne kote imamo toraj na kocki? —

Zakaj take? —

Koliko pravih kotov imamo na kocki? —

Koliko na vsaki plošnjadi? —

Kakšne kote ima vsaka podoba? —

Koliko takih? —

Čveterobok s štirimi pravimi koti imenuje se pravokotni čveterobok. Kote na čveteroboku zovemo tudi ogle, in zato se ta tudi čveterokotnik ali štiriogelnik imenuje.

Kako bodedo imenovali čveterokotnik, kteri je enakostran in pravokoten?

Enakostran - pravokotni čveterokotnik.

Zapomnite tedaj: „Enakostran - pravokotni čveterokotnik zove se tudi kvadrat“. Kakošne podobe so toraj ravni ali plošnjadi kocke? —

Naloge za pismeno izdelovanje: 1. Kako nastane ogel? — 2. Kako kot? — 3. Kako nastane pravi kot? — 4. Kaj zovemo krak? — 5. Kaj imenujemo navpičnico? — 6. Koliko kotov je na kocki? — 7. Kaj imenujemo podobo ali lik? — 8. Kaj je kvadrat? — Narisaj nekoliko pravih kotov! — 9. Narisaj več kvadratov! —

(Dalje prih.)

P o ž e n č a n .

Kakor „Slovenski Glasnik“ — tako so že prej „Novice“ povedale, da se v Poženčanovih rokopisih hrani še mnogo gradiva, katero naj bi se nikar ne pogubilo, marveč naj bi zagledalo skoro beli dan! In res — že l. 1865 pošlje dr. J. Sterbénc naši Matici Mateja Ravnikarja Poženčana rokopisno zapuščino, ktera je poznamnjana v njenem zapisniku št. 338 in priobčena v Letopisu za 1867, str. 49. — Jaz sem jo bil nekoliko pregledal, in 7. jun. 1866 v III. seji odboru nasvetoval, naj se vsaj deloma spravi na svetlobo. Med rokopisi se nahaja malo da ne trikrat prepisana povést: „Popotvanje na Spicbergen“ in v nekem spisku britkostna opombica: „Ali bom zato se trudil, da se moje delo po prahi valjalo, ali se celo zgubilo, kakor se je zgodilo z mojim spisom: »Popotvanje na Spicbergen (Utopljeni), ali zaupanje na Boga«, kar sem bil iz francoskega prestavil. Delo je obseglo blizo 30 pisanih pol; lepo, mikavno in podučno berilo bi bilo to, pa se je pri g. X. zgubilo. Ta zguba mi je tako težko djala, da sem bil eno leto spet v to obernil, da sem to delo v drugič prestavil“. Kakor se kaže, se je prva prestava poznej našla. Poslal se je bil čedniši rokopis po mojem nasvetu družbi sv. Mohora zastonj, in ta ga je iz spoštovanja do ranjkega res dala natisniti pod naslovom:

„**Utopljeni, ali potovanje na Ostrovid**“. Kratkočasna in podučna povest. Poslovenil M. Ravnikar Poženčan. Na svitlo dala družba sv. Mohora. V Celovcu 1867 v mali osmerki str. 117.

V dopisu do ranjkega tajnika A. Janežiča sem opomnil, da bi nemški „Spitzbergen“ po slovénski reklo se morebiti „Ostrovice“; in berž ko ne po tej opombi je tiskalo se potem „Ostrovid“, toda po zmoti (— vid nam. — vice). — Kako lepo in podučno je vse berilo, razvidi se najbolje iz njegovega konca, kteri je pomenljiv vzlasti sedANJI čas na pr.: „Terpljenje in veselje se vedno versti v človeškem življenji. Vsak človek se ima več ali manj bojevati z nesrečo in grenjavami tega

sveta. Ena sama podpornja v nesreči in ena sama berzda v sreči so verne resnice. Če je pa kdo po nemarnosti opustil te pomoči, in je iz veselja v nesrečo zabredel, oh na to se rada obupnost nesrečnega polasti; on mermra, on se jezi nad previdnostjo Božjo, koja vendar vse prav in po pravici ravna. Njegova nesreča ga toliko bolj peče, ko si jo je sam zadolžil, in on kmalo opeša. Kdor pa je vedel svoje zaupanje na Boga staviti, tega Bog nikoli ne zapusti ob času poskušnje. Verni človek povzdiguje svoje roke proti nebu, vedno goreče moli, Bogu daruje svoje terpljenje, in ako to dalj časa terpi, doseže z molitvijo neizrečeno tolažbo, zajme serčno vdanost. Ta tako globoka resnica, ktero vsakdanja skušnja poterjuje, je naše čase popolnoma neznana. Kogar nesreča v sredi lahkote najde, in revež, ki ni mogel iz nadloge, v kateri je rojen, obá se derzneta zoper Vsegamogočnega mermrati. Nesreča ju pelje v obup in dostikrat, da bi tako ne, v prezgodnjo smert.

Oh, da bi bil vsaj zarod, ki spodraša, tej nejeveri odtegnjen! Otrokom vdihnimo ljubezen in strah do Boga, zgodaj jih učimo spoznavati njegovo vsegamogočnost, dobrotljivost in modrost; oživimo v njih verne občutke; dajmo jim razumeti, da človeška osoda na zemlji je samo od zgorej odvisna, da je nam terpljenje koristno in pomore k naši resnični sreči — časni in večni“. —

Enakega obsega so „Zgodbe“, ki se nahajajo v lastnem zvezku, poslovenjene največ iz francoskega, ter spisovane pod Semičem l. 1839 — na pr.: „Od smerti obujenje (sp. August Col'in. Iz Courier françois). Dnevi nadloge in čudno rešenje. Etelred in Etelviga. Sirotno dekle. Lukrecia jaka Rimljanka. Mesečna Lucija Olivier. Papagaj reši nedolžniga. Aurain, fajmošter (iz Lettres Vendéennes). Blagi pobeč Armand. Spreobrnjeni tolovaji. Gojzдна hiša. Leokadija. Marija Stuartka, Škocijska kraljica. Mermrav. Gelazijovo sveto pismo. Johana Rodriguez, ali potepeljiva žena. Iz hudobneža svetnik. Škodlivi nasledki igre. Limbar nedolžnosti in vertnica ljubezni na kervavim vojskim teriši. — Premišljevanja v obliki pridig ali cerkvenih ogovorov i. t. d.“ —

Vnet za slovansko vzajemnost je pisaril Mirko Poženčan nekdanj ilirski, in jel si sestavljati „Ilirsko-Němački Slovar“, kterega I. del (A — N) se nahaja v ostalini, z nemškim predgovorom. V njem pravi, naj bi se gornji in dolnji Iliri (Slovenci pa Hrvatje s Srbi vred) zedinili v književno-ilirskem jeziku, kakor ga pišejo v Zagrebu „Danica, Novine i. t. d.“; ljudstvu naj bi se potrebno slovstvo dajalo še dalje v njegovem narečji. — Pozneje je obdeloval bolj samo slovenščino, in o njej se je ohranil dokaj čedno spisan „Slovar slovensko-nemški“ spet le v I. delu (A — O). — Vredoval je pogostoma si tudi „Pravila pri nekdanjih pisavcih najdene slovenske imena lože spoznati“.

Največi po obsegu pa so njegovi bajeslovni, povestni ali zgodovinski rokopisi: „Stari sled slavjanstva“. Za te so bili izvoljeni trije odborniki pregledovalci, in v VI. seji 7. marca 1867 so poročali soglasno, naj se porabijo v Letopisu slovenske Matice, toda le nekteri razdelki, ki so dobri in zanesljivi. Odbornik Davorin Terstenjak, poprošen, da jih v ta namen vredí, spremlja jih v podučnem in zabavnem delu narodnega koledarja za l. 1868 z naslednjim resničnim predgovorom:

„Odbor »Maticе Slovenske« mi je izročil spise rajncega Matevža a Ravnikarja Poženčana, naj presodim, ali imajo kakošno znanstveno veljavo, in ali so vredni, da jih »Matica« na svoje stroške izdaja. Ker nisem samo z rajnim pisateljem in izvrstnim domoljubom osebno znan bil, temuč sva si tudi pogosto dopisovala, zato sem rad prevzel to opravilo ne le iz prijateljske ljubezni do rajncega, ampak tudi iz ljubezni do slovenske književnosti.

Slovstvena zapuščina rajncega Poženčana . . . obstaja iz historičnih in mythologičnih preiskav, v katerih pa ni najti systematičnega razporedjenja. Kakor mi je večkrat sam pisal, hotel je s Šafarikovimi preiskavami Slovence seznaniti, zraven tega pa tudi svoja posledstva primetniti. Za slovensko knjigo nam tako še ipak priraste velik dobiček, da Šafarikove izvrstne »starožitnosti« vsaj »in nuce« in po domače tolmačene dobimo po trudu Ravnikarjevem. Ravnikar je bil sloveč domo-rodec, in tako je prevelika ljubezen do slovanstva ga v znanstvenih preiskavah večkrat od prave poti zapeljala. Tudi je bil samouk, kakor smo vsi pisatelji slovenski stareje dobe — zato se v njegovem rokopisu nahajajo nekteri pretresi in reki, kateri bi utegnili slovenskemu slovstvu lice otemniti. Historično povedenje Kolarjevo je tudi tu pa tam našega Poženčana zmotilo, zato sem več člankov izbrisal, in le one za natis priporočil, katerih najostrejša kritika ne bode mogla celó zavreči. Ne dolgo pred svojo smrtjo mi je sam pisal, da hoče, ako mu bode zdravje dopuščalo, marsikaj predelati in se v preiskavah slovanske zgodovine edino kritičnih starinoslovcev držati. Kar sem jaz pridjal, to stoji pod opazkami. Poženčan se je pri spisovanji teh sestavkov veči del ravnal po Hanušu. Tudi tukaj sem nekatere reči izbrisal in to s toliko večo pravico, ker je Hanuš sam očitno svoje zmote preklical posebno gledé avatarizma v slovanski mythologiji. Ipak ti članki bodo služili učeči se naši mladeži slovenski za gradivo in napotek v virnike v staroslovansko bajeslovje“.

Po tem predgovoru nasledvajo Poženčanovi spisi str. 5—39: „I. razdelek. Sled Slovencev med nekdanjimi narodi. Azija, prvi dom Slovencev. V Evropi. — V Letopisu l. 1869 pa str. 24—57: II. razdelek. Sled Slovencev po zemljopisu stare Evrope. Ime Sloveni, Slovani, Slovenci. Vinidi — Veneti. Antje. Srbi. — Nektera ne-

slovenska ljudstva v soseščini Slovincov. Dovod, da so Slovenci staro evropsko ljudstvo, iz njih sosedov“. — Str. 57 je v oklepkih čitati: „Dalje v prihodnjem letopisu“. — Da nadaljevanja tega doslej ni, vzroki temu so notranji in zunanji. Spisi Poženčanovi, da bi služili na korist, morali bi se razumno izbirati in predelovati, ne le prečertovati, kar pa ni lahko delo, marveč sitno in mučno, vzlasti pisateljem, kateri sicer radi delujejo na književnem polju. Razun tega dohajajo Matici od leta do leta boljši spisi in to v toliki obilici, da omenjenih manj izbranih lahko pogreša, ktere vendar zvesto shranjuje spisovalcu v hvalni spominj in prihodnjim preiskovateljem domačih stvari v porabo.

Zgodovinski obrasci.

Avstrijska ljudstva v starodavnih časih.

Vsi ti navedeni narodi so prišli po dolgih in kervavih bojih v I. stoletji po Kr. stalno pod Rimsko gospostvo. Sicer so že v zadnjem stoletji pr. Kr. Rimci razširjali svojo oblast nad ljudstva onkraj jadranskega morja, po Cezarjevi smerti 44. pr. Kr. so skušala ta ljudstva iznebiti se rimskega upliva in Ilirski Japodi so napadali rimske naselbine Oglej in Terst (Tergeste). Ali l. 34. je premagal Oktavijan mesto Metul, ter podvergel ilirska plemena, a keltska do Donave sta pa njegova pastertka Druzij in Tiberij, in Donava je bila meja Rimski oblasti. Ob reki so stavili terdnjave, iz katerih so potem nastala mesta, kakor n. pr. Lavreacum ob Anži, kjer se v Donavo izliva in Carnuntum (dan. Petronell) ne daleč od Dunaja. Osvojene dežele so ločile v provincije; naj bolj važne med njimi ste Norika in Panonija. Norika je obsegala Bistriško dolino na Tirolskem, Solnograško, Gorenjo Avstrijo do Donave, Dolenjo Avstrijo do Golovca (Kalenberga) *) blizu Dunaja, potem Štirsko, Koroško in majhen del Kranjskega. Rimci so jo delili v pobrežno Noriko poleg Donave do grebena severnih Alp in v notranjo Noriko. — V pobrežni Noriki je bil že omenjeni Laureacum, Juvavo (Salzburg), Lentia (Linc) i. dr. v notranji pa Celeia (Celje), Virunum in Tiburnija na Koroškem. — Panonija je bila na desnem obrežji Donave od Kalenberga do ustja reke Save, ta je obsegala današnjo Ogersko ta stran Donave, Slavonijo, severno-vzhodno stran Hervaške (Civil-Kroazien) in vzhodno stran Kranjske, Štirske in Dolenje Avstrije. Pozneje za cesarja Trajana (98—117 p. Kr.) so razločevali Gorenjo-Panonijo, severo-zahodno, tedaj tudi naše dolensjske kraje od Dolenje (jugo-vzhodne). V Gorenji-Panoniji so bila mesta: Vindobona (Dunaj) uže omenjeni Carnuntum, Petovio (Ptuj), Siscia (Sisek) ob izlivu Kolpe v Savo, potem Aemona,

*) Kalenberg pri Dunaji navadno slovené: Golovec, a ime izvira od gält, gält (gelt), kar pomeni nerodovitnost (jalovost), Galtenberg (pust hrib).

Navportus i. dr.; v Dolenji-Panoniji je bilo: Aquincum (Stari Budim), Mursa (Osek), Tavrurum (Semlin), Singidunum (Belgrad), Sirmium pri Mitrovici ob Savi.

Zemlja poleg Soče in jadranskega morja do julskih planin se je štela k Istriji in Dalmaciji, in s to vred k Italiji. V tretjem stoletju so priložili zemljo ob gorenji Savi, od julskih planin do Trojan k Italiji, imenovali so to deželo Karniolijo ali mala Karnija, prvotna Karnija je obsegala zemljo poleg Soče in Taljamenta. Ta razdelitev je vplivala tudi pri vpeljanji kerščanske vere. Od glavnih mest, kakor so bila tačas namreč: Akvileja v Istriji in Veneciji, Sirmija v Panoniji in Lavreak v pobrežni Noriki, širila se je tudi kerščanska vera po okolišnih deželah. Slavni kerščanski škofje in oznanovalci sv. vere so bili sv. Hermagor v Akvileji, sv. Andronik v Sirmiji, sv. Sirij v Lavreaku. Sveto vero s svojim življenjem so pričali tudi sv. Maksimilijan v Celji † 248; sv. Viktorin v Ptuju † 303, sv. Just v Terstu. Ko je cesar Teodozij I. 349 vstajnika Evgenija zmagal v Vipavski dolini, je nehalo malikovanje po naših krajih, a nastopil je drug zleg.

2. a) Preseljevanje narodov.

L. 375 po Kristusu pridri so divji Huni iz srednje Azije v Evropo, in so se na sedanjem Ogerskem ob reki Tisi naselili. Vzročili so silno gibanje národov, katero „preseljevanje národov“ imenujemo. Naj strahovitejši so bili pod svojim kraljem Atilom, kterega so Germani šibo božjo imenovali. Da bi podjarmil rimsko državo, prisilil je Teodozija II., cesarja vzhodno-rimske države, da mu je odstopil deželo na desnem obrežju Donave. L. 451 vzdignil se je proti zahodno-rimski državi, ter derl s svojimi četami, večjidel konjiki, preko Norika v Galijo ali Francosko. Ko so ga v Galiji odgnali, napotil se je l. 452 v Italijo proti Rimu in je med potjo razdjal Emono in slovečo Akvilejo (Oglej).

Tudi Rim bi bil razdjal, pa papež Leon I. ga je s pomočjo božjo odvernil. Leto potem je umerl Atila nagle smerti. Njegovi vojaki pokopali so ga na Ogerskem. Ljudstva, ki so pred njegovimi četami v druge dežele zbežala, prišla so po njegovi smerti deloma zopet nazaj. Hunska država pa je kmalo potem čisto razpadla.

b) Sv. Severin.

Kmalo po Atilovi smrti l. 454 prišel je iz jutrove dežele v stari Norik mož sv. Severin, ki ga apostola avstrijskega imenujemo, in se je naselil v mestici Asturi. Polajševal je stan ubogih prebivalcev na mnogi način; preskerboval jim je hrano in obleko, ter jih spodbujeval k pogumu, da so se krepko v bran stavili svojim sovražnikom. Njegovi izreki so veljali narodom in knezom za veljavne. Barbarske kralje je s svojo mo-

gočno besedo večkrat pregovoril, da so jeli bolj človeško ravnati s premaganci. Sv. Severin je bil s kratka varuh deželi, rešitelj zatiranim, oče ubogim in vodnik vsem hrepenečim po resnici.

Enkrat je prišel Odoakar, vojvoda Herulov s svojimi vojaki k njemu po blagoslov. Severin ga je blagoslovil in prerokoval, da si bo Laško podjarmil in bo postal mogočen kralj. To prerokovanje se je tudi vresničilo. L. 476 razrušil je rimsko državo ter se imenoval kralja Italije.

Sv. Severin pa je vstanovil samostan Heiligenstadt, in zbral mnogo mnihov krog sebe, kateri so po njegovem redu živeli in keršanstvo razširjali po naših deželah. (Dalje prih.)

Zabava in pouk.

Toplota zemlje v znotranjem.

Ako si mislimo, da je zemlja v znotranjem ognjeno-tekoča, in da jo (žarjavico) terda kamenita skorja obdaja, vprašajmo naj popred, od kod je ta skorija, ali nastaja še neprenehoma, in ali se bode še kedaj stopila?

Kar si moremo domišljevat temeljitega o tem, je to:

Nekdaj, gotovo pred mnogimi milijoni leti, je bila toplota zemlje tolika, da se je to kamenje topilo in cela zemlja je bila tekoča ognjena kroglja. Ker se je pa toplota izgubljevala v svetski prostor, ohladila se je zunanja plast, sterdila in s časom spremenila v debelo skorijo, ki sedaj jedro oklepa.

Da bi toplota v sredi zemlje kedaj tako narastla, da bi se kamenita odeja morala zopet stopiti, tega se ne moremo nadejati. Zemlja izgublja marveč vsaki dan obilo toplote. S plinovi, ki puhte na posameznih krajih iz zemlje, odhaja toplota, in zemlja se hladi. Izvirajoči vrelni odtegujejo ji v eno mer toplote, in ognjeniki ravno tako. Toraj bi bilo prej mogoče, da zemlja omerzne, nego da zopet vzplamti.

A tudi temu je težko priterditi. Kdor sicer še nikdar ni čul nič o kemiji, a je katerikrat vidil, da merzlo vitriolovo olje (50_3 - žveplena kislina) v merzlo vodo vlito naredi prav vročo zmes, ta bode tudi priznati moral, da se toplota po kemijskej poti vzbujaja. To je tudi v vsakem slučaju gotovo, kadar toploto po umetnej poti narejamo. Vsak si tedaj lahko misli, da se more znotraj zemlje vsled kemijskih pretvorb vzbujati toliko toplote, kolikor jo je potreba, da se nadomestuje tista, ki jo vsaki dan zemlja iz sebe oddaja.

Nasprotno pa ni dvomiti, da je za ohranitev zemlje potrebno, ka neprenehoma iz sebe daje toploto, ki jo v sebi v preobilni meri rodi. In kadar se zemlja odpre ter skozi ognjenike bluje velika plamena in

žarjavico, ni to nevarno znamenje pogina, temuč svedoči, da je zemlji obstanek zagotovljen. Po onih potih odhaja siloma toplina, ki bi bila v stanu, zemljino skorijo pogubno razgnati, ako bi se je preveč nabralo.

Vsak parni kotel ima zaklopnico, katero na obeh koncih obteženi vod odpira in zapira. Kadar je sopara premočna, odpre se zaklopnica, in nepotrebna sopara odhaja skozi luknjo. Dokler se zaklopnica ne pokvari, sopara kotla ne more razgnati. Nespametno je, ako se nevednež blizo parostroja boji stati, kadar vidijo soparo sikati in peršeti, ter uhati iz stroja, ki ga ima preobilo v sebi. Blizo parostroja more nevarno biti le takrat, kadar iz zaklopnice sopara ne odhaja in ako je morebiti zaperta. Zato se imenuje po pravici ta naprava „zaklopnica varovalka“.

Tako imenuje Aleksander pl. Humboldt tudi ognjenike „varovalne zaklopnice“ zemlje.

Dokler so vulkani še živi, ni bati se silnega razdjanja zemeljske odeje, kadar bi pa ugasnili, potem bi se bilo bati, da se razpoči. *)

Da bi zemlja v svojem znotranjem ne več, ne manj toplote ne rodila, kakor jo izgublja po ohlajenji, po ognjenikih in toplicah, in da bi bila vedno določena stopinja toplote v zemlji, ki bi ostala jednaka na veke ali se vedno jednčila vsled izžarivanja, tega si ne upamo terditi, temuč si to le domišljujemo, to je le znanstveno dozvedanje. Sicer pa je moč, temu tudi dokazov navesti, da se v zadnjih dveh tisoč letih zemlji toplina znatno ni pomnožila, niti zmanjšala.

Znano je, da toplota vse reči razteguje a mraz jih kerči. Ko bi se bila zemlja v dveh tisuč letih znotraj bolj razžarila, bila bi tudi sedaj večjega obsega; ako bi se bila ohladila, postala bi bila manjša. —

Obseg zemlje se do sedaj še ni zmeril tako na tenko, da bi se moglo terditi: „Zemlja svojega obsega ne spreminja“. V starih časih je bilo to še manj mogoče, zato se z merjenjem direktno ne da določiti, da-li se zemlja vekša ali manjša? Da je pa obseg zemlji isti ostal, kakoršen je bil pred dvema tisuč leti, nas popolno preveri drug dokaz, iz katerega nedvomno sklepamo, da se toplina v zemeljnem središči od vseh dob kar nič ni spremenila.

Dokaz o nespremenjeni velikosti zemlje je pa ta:

Matematično je zaterjeno, da se obla verteča okoli svoje osi počasneje začne sukati, ako večja postane, in hitreje, ako se zmanjša. In zemlja je taka kroglja, ki se vsaki dan enkrat krog svoje osi zasuče. Astronomiška opazovanja za časa slavnega gerškega prirodoslovca Hiparh-a nam prav na tenko dokazujejo, da se od istega časa ne za las $\frac{1}{1000}$

*) Geologi novejših časov so popustili misel, da so ognjeniki v neposredni zvezi z žarečim jedrom zemeljskim in da bi varovali zemljo razdjanja. Vendar ni moč nadomestiti prejšnje Humboldove teorije o bistvu ognjenikov s kako drugo verjetnejšo, zato smo se deržali v tem sestavku starejih, še vedno veljavnih načelov in zadostuje naj ta opombica v pojasnilo. Pis.

sekunde ni dan podaljšal, niti skrajšal, rekši, da se zemlja sedaj okolu svoje osi ravno tako hitro suče, kakor pred 2000 leti. *) Obseg zemlji je moral tedaj ostati jednak in toplota se ji od takrat ni spremenila. —

Popolno je toraj opravičena misel, da ima zemlja v svojem notranjem posebno toplino, ki se vsaj sedaj nič več ne izpreminja, — da se vsled kemijskih pretvorb v nji toplina nareja, a ta, kar je je preveč, zopet po izžarivanji izgublja. To pojednačenje je uzrok vedno delujočemu, a nikdar spremenljivemu skupnemu obstanku, kar je znamenje notranjemu življenju, ki se razodeva s tem, da živo telo svoje natvore in svojega bistva poleg vedne notranje premembe vendar ne izpremeni, ker vedno toliko oddaje, kolikor na silah ali lastnostih zopet v sebi na novo pridobiva.

Dopisi in novice.

— **Ministerstvo nauka** je 18. dne p. m. vsem c. k. deželnim šolskim svétom poslalo dopis velike važnosti, ki kaže, da ni pravi način, po katerem so se dozdej v gimnazijah in realkah vršile matúre, to je, preskušnje zrelosti mladine, predno iz srednjih šol stopi na višja učilišča. Dijaki v srednjih šolah se dandanes kot jetniki v galejlah napenjajo v posamnih predmetih, koncem pa se vendar ne doseže to, kar mladega človeka kaže sposobnega v celoti. V vsem dopisu ministrovem se lahko med vrsticami bere, da dementira to, kar je prejšnjim njegovim ukazom načelo bilo. Res skrajni čas je, da se predrugáčijo ne same mature, ampak ves »Lehrplan« srednjih šol, po katerem nima veljati »das vielleicht frappirende Detailwissen, sondern die erlangte geistige Reife überhaupt«.

»Nov.«

— **Iz seje c. k. deželnega šl. svéta za Kranjsko** dne 27. junija 1878.

Na dnevnem redu je bilo:

Prošnje za spraznjene učiteljske službe za filologijo in laški jezik na gimnaziji v Rudolfovem in izvedbe ravnateljstva srednjih šol o vprašanji: je li mogoče zvišati šolnino? predlagajo se s primernimi nasvéti sl. ministerstvu za uk in bogočastje.

Poročilo dež. nadzornika za humanistične predmete na srednjih šolah o nadzorovanji gimnazije v Rudolfovem predlaga se slavnemu ministerstvu.

Nekaterim gojencem na c. k. učiteljišču so odvzeli državne štipendije zarad slabega napredka.

Na 4razredni ljudski šoli v Teržiču bode v višjih razredih nemščina delomá učni jezik o pričetku šolskega leta 1878/79.

Učni čerteži na c. k. možkem in ženskem učiteljišču so bili predloženi. —

Poročilo dež. nadzornika za ljudske šole o nadzorovanji v Kranji se je vzelo na znanje in izšli so dotični ukazi.

*) Naj omenimo pri tej priliki važne znajdbe francoskega matematikarja Delaunay-a, dasiravno je znajdba še predmet daljne preiskave, ter se v tem ne more nič določenega povedati. Ta učenjak je namreč našel, da se zemlja po preteku 2000 let, — za to dobo so znana astronomska opazovanja — nekaj bolj počasi suče mimo takrat. Razloček v dolgosti dneva današnjega in onega pred 2000 leti je $\frac{1}{50.000}$ sekunde. To zakasnenje pa ni zakrivila zemlja sama s tem, da bi bila kaj večja postala, temuč luna, kar je tudi Delaunay dokazal; oseka in plima namreč zavira nekoliko zemeljno sukanje, ker vedno v nasprotno mer tišči.

Predštev pokojnice ljudskemu učiteljem za l. 1879 pošilja se s primernim nasvetom kranjskemu deželnemu odboru.

Začasni učitelj France Avser v Bohinjski Beli, Janez Peruci v Spodnjem Logu, in začasni nadučitelj Jožef Potokar v Mokronogu so bili imenovani stalni in dobili so dekrete.

Določili so načela, koliko namreč imajo dobivati učitelji vojaki, klicani k vojni, iz normalne šolske zaloge, in kar se tiče dotičnih šolskih služeb, ter so poslali to deželnemu odboru, naj priterdi.

Pozivi zastran kazni o šolskih zamudah, prošnje za nagrado in denarno pripomoč so bile razrešene.

— **Z Dunaja** se poroča: V mestnem zboru dunajskem 2. julija imenovani so tile Slovenci za definitivne učitelje: G. Anton Lipovec, dozđaj učitelj v Hornu; g. Ivan Petkovšek, dozđaj pomožni podučitelj na Dunaji; g. Jurij Vrančič, stud. phil. in dozđaj definitivni podučitelji na Dunaji.

— **Iz Ribnice.** (Okr. učit. konferenca v Kočevji.) Omenjeno je vže bilo v zadnjem listu »Učit. Tovarša«, da se ima sniditi učiteljska skupščina Kočevskega okraja 3. julija t. l. Vršila se je v istini — a vršila med strašnim gromom, bliskom in treskom, koji zadnji nam je tje gredé tudi zažgal skedenj v predmestju »Gnadendorf«, ter napravil meščanom trepet, nam pa britkost in maloserčnost.

Zbralo se je v šolski sobi čveterorazrednice Kočevske 33 učiteljev in 6 učiteljic — lepo število. — Predsedoval je c. k. okr. nadzornik gosp. Linhart. — Po volitvi dveh perovodij gosp. Dovarja in gđn. Verderberjeve se je moral dnevni red zarad neugodnega vremena na sledeči način spremeniti:

1. točko obravnaval je z učenci 4. razreda ber. vajo realist. zaderžaja »das Salz« gosp. predsednik. — Po kratkem uvodu prišedši do izraza »sol«, dal je čitati učencem odstavek za odstavkom, ter razlagal obširno zaderžaj jako umljivo. Dospevši do konca, ponavljal je g. Linhart celo b. vajo še enkrat skupno z otroci.

Dalje je sledilo mehanično in deklamatorično branje. — Pokazal nam je gosp. predsednik, kako ima učitelj pri realističnih spisih postopati, in vidili smo, da pri obravnavi realij ni ravno treba folijantov, obsegajočih kemije, fizike i. t. d., marveč naj se vzame podlaga temu predmetu samo šolska knjiga, z ktero naj se učitelj popred popolnoma soznani in na vsaktero predavanje dostojno pripravi. Gosp. Linhartu smo prav hvaležni za tako jasen poduk.

2. točko praktično telovajo ljudske šole pokazal je g. Dovar v telovadni dvorani realne gimnazije s prejšnjimi učenci prav točno, ter izpeljal posamne proste in redne vaje tako redno, da smo se čudili. Podali smo se potem v gimnazijsk muzej, kjer nam je zelo prijazni gosp. direktor Knap razkazoval naravoznansko zbirko, ki se je v malem času kaj lepo namnožila. — Zazvonilo je poldne, in šli smo v g. Lojevo gostilno, kjer smo bili dobro postreženi in pokrepčani. Ob dveh popoldne smo bili že zopet združeni v konferenčni sobi. — Pervo je g. Dovar bral svojo nalogo o telovadbi, ter jo ljudski šoli vrlo priporočal in opisoval. Za ta predmet so bile priporočane slovenske knjizice od g. g. Tomšiča in Zima.

V 3. točki: ali zamore učitelj že v ljudski šoli kaj storiti proti nezmernemu vživanju vpijanljivih pijač in kako bi se to izpeljalo, je poročal g. Skubec modro in temeljito. Priporočal je, da v tej zadevi naj bo učitelj sam zgled reda in treznosti, ter nasvetoval pri otrocih šolske hranilnice, branje mikavnih podučnih knjig in petje. Ugovarjalo in de-

batiralo se je pri 2. in 3. točki mnogo, pa brez posebnega uspeha; tudi prostih nasvetoval ni manjkalo, ki so bili manj važni.

Na to nam gosp. predsednik dopoveduje, kakošne morajo šolske kronike biti in kaj naj obsegajo; priporoča nam natančnejši red pri vradnih spisih in dopisih; v šoli računstvo na pamet, tudi pri pismenih vajah s posebnim ozirom na metrično mero in tehto; posamezno slovrške vaje; odgovore učencev v celih stavkih; realije samo pri čitanju, pametno sestavo reda (učnega) šolskih predmetov, poldnevni poduk, kjer so učne sobe prenapolnene, se vé z dovoljenjem visoke šolske oblastnije i. t. d.

Poročal je potem g. Papa o stanju okrajne učiteljske biblioteke, ter prašal, ktere knjige bi bile na novo za bukvarnico omisliti. Slediti je imela potem volitev novih udov knjigarne komisiji; pa je bila enoglasna želja izpolnjena, da naj stari udje še ostanejo.

V stalni odbor so bili voljeni z večino glasov g. g. Papa, Erker Janez in Dovar; v deželno učiteljsko konferenco pak g. g. Erker Jan., Papa in Raktelj.

K sklepu poprime gosp. inšpektor še enkrat besedo, ter nam iskreno in priserčno priporoča red v vseh rečeh, treznost, čitanje in spodbudno obnašanje. — Za vse prizadevanje in prijateljsko ljubezen do učiteljev se gosp. nadzorniku g. Papa v imenu vseh navzočih krepko zahvaljuje in skupščina se je razšla. Z Bogom! —

R—lj.

— **K okrajni učiteljski skupščini mesta Ljubljanskega.** 4. t. m. se je zbralo nad 30 učiteljev in učiteljic. Predsedoval je c. k. nadzornik pl. Gariboldi; zapisnikarja sta bila učitelja A. Žumer in Fr. Bahovec. Pervosednik je prebral vradne spise, ki so mu došli, in nasvete, ki jih je stavil okrajni šolski oblasti v pret. letu, povedal svoje opazke pri nadzorovanju mestnih šol, kar se tiče sprejetja in odpusta učencev; vradnih spisov; šolske discipline; podučevanja v posameznih naukih i. dr. O 2. točki: Kako naj se podučuje v mestnih šolah v jeziku . . . je poročal učitelj V. Grum, nasvetov ni stavil, a katehet Keržič je želel jezikoslovne knjige enake »Sprachbuch von Janežič« za podučevanje v jeziku. O 3. točki. »Izbera podučnih knjig in beril za l. 1878/79« so poročale vse mestne šole in sicer za I. mestno deško šolo učitelj V. Kumer, za II. m. d. šolo učitelj Fr. Raktelj, za dekljsko nunsko šolo katehet Keržič in za mestno dekljsko šolo učiteljica Mosova. Poročila prvih treh šol so se ujemale v tem, da je treba nemščino podučevati na podlagi maternega jezika, da je tedaj učitelju poleg nemških beril tudi treba slovensko-nemških ali če hočete nemško-slovenskih slovnice, zgol nemške slovnice so le za višje razrede, a na mestni dekljski šoli žele upeljati že v 3. razred zgol nemško slovnico, sicer pa vse te šole hote upeljati: J. Heinrichova nemška berila »II. in III. Theil« mesto dosihmal navadnih. — Glasovanja o tem ni bilo, ker predloge poterdi in obobri po §. 8 derž. šl. postave okrajno nadzorništvo. — Bajè se je uže to zgodilo. — O 4. točki: »okrajna učiteljska bukvarnica« je poročal učitelj Kokalj, nje pervomesnik. Voli se dosedanji odsék in pervomesnik se izreka »hva'a« za njegov trud. 5. V stalni odbor se volijo dosedanji udje: Linhart, Praprotnik, Raktelj in Tomšič. 6. V deželno učiteljsko skupščino: Praprotnik in Raktelj. — Še gre tukaj omeniti samostalnega predloga učit. Raktelja: pepelnica in vseh vernih duš dan naj bota prosta dneva. Predlog je bil podpiran in sprejet brez ugovora, se ve, da razsodba o tem pristoji drugi oblasti. Seja se konča ob 11. uri.

— **Vdovsko učiteljsko društvo** je imelo odborovo sejo 4. julija. — Navzočnih je bilo s predsednikom vred 7 odbornikov. — Tajnik poroča o društveni delavnosti. V društvo se sprejme g. J. Jerom od sv. Križa pri Kost-

njevici. — Dvema učiteljema se dovoli obrok za plačevanje. — Drugim dolžnikom se ima naznani, da plačajo zaostale doneske do konec avgusta, sicer ne bodo biti udje društvu. Prošnja učiteljske vdove za izvanredno podporo se reši po pravilih. — Določi se dan prihodnjega občnega zбора na drugo polovico meseca septembra.

— **Slovensko učiteljsko društvo** je zborovalo 4. julija 1878. — Tajnik poroča: G. Stegnar je učiteljsko bukvarnico vredil in je v njegovem stanovanju učiteljem, društvenikom, na razpolaganje. — Razgovor je bil dalej v društvenem delovanju, o prihodnjem občnem zboru in o stvareh, ki se imajo postaviti tačas na dnevni red.

— **Za Radoljico** bode okrajna učit. skupščina 18. julija v šoli v Begunjah. Dnevni red: 1. Opazke c. k. šl. nadzornika. 2. Jezikoslovni pouk v ljudski šoli, da se z njim zadosti minist. ukazu dné 5. aprila 1878, št. 5316. 3. Praktična sestava in spisava prepisanega šolskega inventara. 4. Volitev poslanca v deželno učit. konferenco. 5. Volitev v bukvarničen odsek in v stalen odbor. 6. Samostalni predlogi.

— **Cecilijino društvo** bode imelo občni zbor v četrtek 25. julija t. l. z naslednjimi točkami: 1. ob osmih zjutraj slovesna sv. maša v stolnici; 2. ob desetih društveno zborovanje, ki bode obsegalo: a) Nagovor predsednikov, b) poročilo tajnikovo, c) poročilo glasbenega vodije, d) poročilo blagajnikovo, e) razne nasvete; 3. ob štirih popoldné obiskanje sv. Rešnjega Telesa med petjem — v stolnici; 4. ob šestih slovesne večernice v frančiškanski cerkvi. Zvečer zabava. K zborovanju ljudno vabi vse društvenike, k drugim slovesnostim pa sploh vse prijatelje glasbe. Odbor.

— **V Černomlji** bode okr. učit. skupščina 28. julija. Dnevni red je: 1. Kako vzbuja in pospešuje učitelj domoljubno čuvstvo pri šolski mladeži in pri odrasčenih? (Poroč. Schiller in Germ). 2. Kako naj postopa učitelj pri porabi dr. Močnikovih računic v ljudski šoli, da hitro doseže primeren namen poučevanja? (Poroč. Rupnik in Sturm). 3. Pouk v zgodovini v ljudski šoli, učna tvarina naj se kar moč na tanko določi? (Poroč. Šetina, Dular). 4. Kako naj učitelj vadi šolsko mladež rednosti in snažnosti? (Poroč. učiteljica Alojzija Bauer in učitelj Janez Barle).

— (**Šolstvo.**) V vojake sta bila z gimnazije tukajšnje koj s prva poklicana profesorja Zeche pa Adamek. Od bogoslovja jih je bilo klicanih sedem; dva odmenjena letos za presbitera, ki pa sta po milosti cesarjevi oproščena, da bota mogla obhajati sv. novo mašo; izmed dveh osmošolcev je eden pri zopetnem preiskovanju bil spoznan prèslaboten, opravila pa sta oba godno preskušnjo. — Šole srednje, t. j. gimnazija in realka, in učiteljska pripravnica z vadnico vred sklenejo šolsko leto prihodnjo soboto 13. t. m. po sv. maši, in bodoči teden se bode vršila zrelostna preskušnja na realki pod predsedništvom nadzornika g. Zindlerja, na gimnaziji g. Šolarja, kateri jo vze ta teden vodi na realni gimnaziji v Rudolfovem; — ljudske šole in nunska dovršijo leto 20. t. m. — V Gradcu so nekatere šole nagloma sklenili, ker so prostori šolski potrebni vojaštvu.

— **V Kranji** ima prenehati nižja gimnazija; vze prihodnje leto ne bode več I. razreda, isto tako preneha viša gimnazija v Zatecu na Češkem, nižja gimnazija v Sinji v Dalmaciji in realna gimnazija v Bruntalu v Šleziji.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na Irazredni ljudski šoli v Ihanu učiteljska služba l. p. 450 gl. in stanovanje, na Berdu pri Podpeči l. p. 400 gl. in stanovanje

in v zgornjem Tuhinu l. p. 400 gl. in stanovanje. Službe se oddajajo začasno; prošnje okrajnemu šolskemu svetu v Kamniku do 10. avgusta t. l. —

V šolskem okraji Postonjskem. Na 1razredni ljudski šoli na Ubelskem učiteljska služba l. p. 500 gl. in stanovanje. — Krajnemu šolskemu svetu do konca julija. —

Na 1razrednih šolah v Velikej Dolini učiteljska služba l. p. 500 gl.; v Jesenicah 450 gl.; v Šent-Janžu 500 gl.; v Šent-Jurji (pod Kumom) 400 gl.; vse v šolskem okraji Kerškem, povsod tudi prosto stanovanje. Prošnje do 5. avgusta dotičnim krajnim šolskim svetom.

V Černomeljskem šolskem okraji: Na 1razredni šoli v Starem tergu pri Poljanah učit. služba l. p. 500 gl. in stanovanje; na 1razrednicah v Preloki in na Verhu (Schweinberg) učit. služba l. p. 450 gl. in stanovanje; na 4razredni ljudski šoli v Černomlju učit. služba l. p. 500 gl.; na 2razredni ljudski šoli v Dragatušu druga učiteljska služba z l. p. 450 gl. Prošnje do 15. septembra pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Na samostalni 3razredni meščanski šoli v Kerškem z nemškim učnim jezikom, od katere se odpre z mescem oktobrom prvo leto, umeščuje se dvoje učiteljskih služeb, jedna za jezikoslovno-zgodovinsko, drugo za naravoznansko stroko (ali pa, eventuell), za matematično-tehnično; l. p. je 800 gl. — Dosihdob, da se umesti ravnatelj, kar se ima zgoditi šl. leta 1880/81, bode jeden teh dveh učiteljev tudi opravljal ravnateljstvo, za kar se mu priznava 200 gl. in stanovanje. Prošnje do 8. avgusta pri okrajnem šolskem svetu v Kerškem.

Na Štajarskem. (Učiteljske službe.) V obsegu okrajnega glavarstva slovenjegraškega so razpisane: Učiteljska služba v Podgorji (550); podučiteljska služba v Št. Ilu pod Turjakom (480, 360) in v Šmartnu pod Slovj. Gradcem (480, 390) z vsemi je stanovanje združeno. Učiteljska služba v Št. Janžu na Vrhu (550), v Plešivici (550) pri obeh stanovanje; podučiteljska služba v Velenji (480, 360). Učiteljska služba v Brezah (550), v Marnbergu (600), na Pernicah (600), v Soboti (600), v Trobinji (550), pri vseh stanovanje, razen Marnberga. Podučiteljska služba v Velikej Moti, Marnbergu, Ribnici (z vsemi [480, 360] in stanovanje). Prošnje se vlagajo do 1. avgusta na krajni šolski svet.

Ob obsegu breškega okrajnega glavarstva so razpisane podučiteljske službe: na Bizeljskem (440, 330), na Dobovi (440, 330), v Pišecah (440, 330), na Planini (480, 360), v Pilštanju (500, 390), v Št. Petru pod gorami (510, 400) do 25. julija na kr. šl. sv. Z vsemi je združeno stanovanje.

Na Primorskem. Na c. k. 8razredni meščanski šoli v Terstu z nemškim učnim jezikom se razpisuje 1 učiteljska služba za matematično-tehnične predmete in 4 podučiteljske službe, plača taka, kakor za jednake službe na c. k. vadmici.

Na c. k. 8razredni dekliški meščanski šoli v Terstu z nemškim učnim jezikom se razpisuje 1 učiteljska služba za naravoznanske predmete in 1 učiteljska služba za matematično-tehnične predmete in 2 podučiteljskih služeb. Plača kakor na c. k. vadmnicah.

Podučitelji in podučiteljice, zmožni podučevati tudi v laščini in slovenščini imajo prednost.

Prošnje do 5. avgusta pri c. k. namestništvu v Terstu.

Lehrstellen - Ausschreibung.

Im Bereiche der k. k. Bezirkshauptmannschaft **Gilli** kommen nachstehende Lehrstellen zu besetzen, und zwar:

Schulbezirk Gilli.

Lehrerstellen: Kalobje, Post St. Georgen an der Südbahn; Sachsenfeld und Svetina, mit der III. Gehaltsklasse.

Unterlehrerstellen: Neukirchen, Post Hohenegg und Sachsenfeld, mit der III. Gehaltsklasse.

Schulbezirk Franz.

Lehrerstelle: St. Georgen bei Labor, Post Franz, mit der IV. Gehaltsklasse.

Unterlehrerstelle: Frasslau, mit der III. Gehaltsklasse.

Schulbezirk Gonobiz.

Lehrerstellen: Kirchstätten, Post Gonobiz, mit der IV. Gehaltsklasse; St. Barthelmä, Post heil. Geist in Loče; Trennenberg, Post St. Georgen an der Südbahn; Spitalič, Retschach, St. Kunigund und Köbl, Post Gonobiz mit der IV. Gehaltsklasse.

Unterlehrerstellen: Weitenstein, mit der III. Gehaltsklasse; dann Čadram, Post Dplotinj und heil. Geist in Loče, mit der IV. Gehaltsklasse.

Schulbezirk St. Marein.

Lehrerstellen: Sibika, verbunden mit dem Organistendienst; Lemberg, verbunden mit der Benützung eines Grundkomplexes von $3\frac{1}{2}$ Joch; beide Post St. Marein bei Erlachstein und mit IV. Gehaltsklasse.

Unterlehrerstellen: Schleinitz, St. Veit, beide Post St. Georgen a. d. Südb.; dann Ponigl, sämtliche mit der IV. Gehaltsklasse.

Schulbezirk Oberburg.

Lehrerstellen: Goricen, St. Michael, Post Praßberg; dann Leutsch, Post Laufen, mit der III. Gehaltsklasse.

Oberlehrerstelle: Rietz, Post Praßberg, mit der IV. Gehaltsklasse und Gartennützung.

Unterlehrerstellen: Rietz, Post Praßberg und Laufen, mit der IV. Gehaltsklasse.

Schulbezirk Tüffer.

Lehrerstelle: Razbor, Post Tüffer, mit der III. Gehaltsklasse.

Unterlehrerstelle: Oberrečič, Post Tüffer, mit der III. Gehaltsklasse.

Mit sämtlichen Stellen ist der Genuß der freien Wohnung verbunden. Bei Besetzung der Unterlehrerstellen wird auch auf weibliche Lehrkräfte Rücksicht genommen.

Die Kompetenzgesuche sind bis **30. Juli 1878** an den betreffenden Ortschulrath zu senden.

Gilli, am 29. Mai 1878.

Der Vorsitzende:

H a a s m. p.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. g.: France Avser v Bohinjski Beli, Janez Peruci v Spodnjem Logu (Unterlag) in nadučitelj Jožef Potokar v Mokronogu so imenovani stalni.

Listnica vredništva. — G. X. v G. Prejeli. Pride prihodnjič.

Odgovorni vrednik: **Matej Močnik.**

Tiskar in založnik: **J. R. Millo.**